

Sveti Dominik nije ostavio nikakve osobne spise iz kojih bismo danas mogli čitati o njemu, njegovom životu i djelovanju. Nije napisao nijednu knjigu niti je itko zabilježio njegove propovijedi. Od nekoliko njegovih pisama sačuvano je samo nekoliko ulomaka. Ipak, postoji mnoštvo tekstova koji su nastali po njegovu nadahnuću i karizmi, a koje su napisala njegova braća. Dominikov život poznajemo preko njegovih učenika ili prijatelja, i to isključivo po svjedočanstvima prigodom postupka za njegovo proglašenje svetim.

Temeljni izvještaj je Knjižica o počecima Reda propovjednika (Libellus) – koju je sastavio bl. Jordan Saski trinaest godina nakon Dominikove smrti, s ciljem da dadne sliku o životu sv. Dominika i počecima Reda. S tom knjižicom započele su povijesne bilješke o Redu te zato ima posebnu vrijednost za povjesničare i poznavanje Utemeljitelja i početaka Reda. Predstavlja zbirku dokumenata za Dominikovo proglašenje svetim.

Kad iz Toulouse 1217. šalje svoju braću, jedne u Pariz, druge u Španjolsku, razdvajajući još uvijek nekakvu i malobrojnu zajednicu i kad mu prigovaraju da prebrzo donosi odluke, Dominik odgovara: „Nemojte se protiviti: znam što činim.“ Takav način djelovanja govori mnogo o Dominiku i njegovom pouzdanju da će mu Bog pomoći da izvrši poslanje koju je od Njega primio.

Iscrpljen od brojnih putovanja i bolestan, Dominik se 1221. vraća u Bolognu (Bolonju). Budući da nije imao svoju sobu, smjestili su ga u zajedničku spavaonicu gdje mu je jedan od braće složio ležaj na zemljanom podu. Budući da je u Bologni bilo veoma sparno, prenijeli su ga iz samostana sv. Nikole u benediktinski samostan na brdu sv. Marije kako bi bio na svježem zraku jer su se braća još uvijek nadala njegovu ozdravljenju. Ipak su ga, nakon što mu se zdravstveno stanje pogoršalo, na njegov zahtjev vratili u samostan sv. Nikole gdje je htio biti pokopan „pod nogama braće“, kako je sam rekao, u crkvi sv. Nikole delle Vigne (sv. Nikola od vinograda), čime je htio očitovati ovisnost i duh služenja. Nije htio nikakve časti.

Prije svoje smrti ohrabrivao je braću da nastave djelo koje je započeo i govorio im: „Ne plaćite! Bit će vam korisniji poslije smrti i vaš će rad uroditi većim plodom negoli sam ja učinio u svom životu.“ te im obećao da će moliti za njih. Kako je jednostavno živio, tako je i umro – u siromaštvu i tišini – u Bologni 6. kolovoza 1221. u 51. godini života. Trinaest godina kasnije, 1234. god., papa Grgur IX. proglasio ga je svetim.

Dominikova braća, pri procesu za proglašenje svetim opisivala su kakav je dojam na njih ostavljao. Rekli su da ga je bilo ugodno susresti te da je uvijek bio dobro raspoložen i pristupačan te miroljubiv i ljubazan prema svima, ne gledajući tko je tko.

Njegov duhovni portret, „Ljubazna radost“, koji je ostavio bl. Jordan Saski donosi: „Njegovo raspoloženje bilo je veoma ujednačeno, osim kad bi ga neka nevolja uznemirila i potakla na samilost i milosrđe. Vedra uravnoteženost njegove nutrine očitovala se po izrazima dobrote i veselosti lica, jer radost srca čini i lice radosnim (...). Tom radošću lako je osvajao naklonost svih. Svima je postajao drag već na prvi pogled. Na svim područjima djelatnosti, na putu s pratiocima, u kući s domaćinom i ukućanima, među velikima, prinčevima i prelatima, uvijek je znao hrabriti riječju, iznoseći primjere prikladne da dušu slušača potakne na ljubav prema Kristu i na prezir prema prolaznosti svijeta. Svuda se očitavao kao čovjek Evanđelja, riječju i djelom.“ Dominik se danju rado družio sa svojom braćom, a noću bi sate provodio u molitvi.